

Justitiedepartementet

YTTRANDE Struktur för utökad motståndskraft, slutbetänkande av utredningen om civilt försvar SOU 2021:25

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerade Struktur för utökad motståndskraft, slutbetänkande av utredningen om civilt försvar SOU 2021:25.

Sammanfattning

Övergripande uppfattning är att området planering för fredstida kriser och civilt försvar förtydligas i utredningens lagförslag, dock kommer mer resurser inom området att krävas än idag då planeringen ska sträcka sig från krisberedskap till höjd beredskap.

Synpunkter på förslaget

Utredningen berör och föreslår förändringar för regioners arbete med beredskap men inga möten med regioner har skett.

Den föreslagna definitionen av fredstida kriser har kriterier som innefattar omfattande händelser som allvarligt påverkar verksamheten. Begreppet är bättre överensstämmande och bejakas av Region Jönköpings län.

Kopplingen till kriterier för risk och sårbarhetsanalyser är inte samstämmig och behöver anpassas då analysen samt erfarenhet av tidigare inträffade fredstida kriser ska utgöra underlag till nya styrdokument med mål och riktlinjer för minskad sårbarhet och ökad förmåga att hantera fredstida krissituationer i verksamheten.

Det finns inte heller samstämmighet till ersättningen för krisberedskapsplaneringen, då den berättigar till ersättning endast i den mån verksamheten är till nytta för hanteringen av mycket omfattande och svåra kriser eller civilt försvar. Allt arbete med krisberedskap och planering för civilt försvar bygger på att det finns en robusthet och god krisberedskap i grunden.

Remissens förslag innebär förändringar i hela det nuvarande krisberedskapssystemet. Verksamhetsansvar poängteras vilket är bra. Den nya indelningen i beredskapssektorer tillstyrks, den behövs för att göra planeringen av civilt försvar tydlig och mer effektiv. För hälso- och sjukvårdens del innebär det att Socialstyrelsen blir sektorsansvarig myndighet och ansvarig för sektorns utveckling och uppföljning på ett strukturerat sätt genom att samverka och övervaka beredskapsplaneringen. Sektorsansvariga myndigheters roll kopplat till regionernas planeringsarbete behöver vara tydlig. Region Jönköpings län instämmer i utredningens bedömning att Trafikverkets roll gällande kollektivtrafik och beredskapsfrågor behöver utredas vidare.

Den geografiska indelningen i civilområden följer hälso- och sjukvårdens samverkansregioner. Enligt förslaget blir Landshövdingen i Östergötland då civilområdeschef i sydöstra civilområdet dit Region Jönköpings län tillhör. Detta gör att Försvarsmakten behöver anpassa sig till sex militärregioner istället för de fyra nuvarande. Idag finns ingen övergripande ledning för regionerna utöver samverkan, vilket gör att civilområdet måste samverka med tre regioner. En beskrivning gällande detta saknas i utredningen.

För att kunna planera och samverka inom totalförsvaret är det en helt nödvändig förändring att ha en gemensam ledningsnivå för civil och militär ledning så som utredningen föreslår. Utredningen föreslår dock också att även fredstida kriser skall hanteras på en högre regional nivå, civilområdet, detta är något som Region Jönköpings län inte delar då fredstida kriser i första hand behöver planeras för och hanteras på länsnivå där de ordinarie samverkansytorna finns med övriga aktörer inom krisberedskapssystemet. Detta gäller även rapportering av förberedelser för fredstida kriser.

Förslag förordning civilområdeschef; specifika uppgifter under höjd beredskap som påverkar hälso- och sjukvården är att efter hörande av Socialstyrelsen besluta om de civila hälso- och sjukvårdsresurserna, utnyttjande av vårdplatser, förflytta personal, patienter och förnödenheter. Alla dessa delar är mycket komplexa och utan medverkan av regionerna kan förslaget komma att leda till att enskilda regioner inte kan bedriva vård som inte kan anstå.

Nytt lagförslag, lagen om kommuners och regioners beredskap. Flera delar i lagen är liknande det som idag finns i nuvarande lag, men perspektivet fördjupas med planering för höjd beredskap. Till exempel gäller det risk- och sårbarhetsanalys ska också innefatta krig vilket förtydligar området, dock att kräva ett mer omfattande och tidskrävande arbete då perspektivet blir mycket större.

Den problematik som idag finns i den uppdelade lagstiftningen har beaktats i utredningen. Region Jönköpings län anser att det är oklokt att inte utreda även lagstiftningen inom det katastrofmedicinska området och tillskapa en samlad lagstiftning för regionernas beredskap istället för som nuvarande lagförslag lyder, lagen om kommuner och regioners beredskap. Fortsatt utredning föreslås.

Region Jönköpings län stödjer att vissa uppgifter flyttas från nuvarande tidsbegränsade överenskommelser till lag och förordning.

Förslag till förordning om kommuners och regioners beredskap; att rapportering av planering för fredstida kriser skall ske till tre nivåer, länsstyrelse, civilområde samt socialstyrelsen innebär merarbete och svårigheter med koordinering. Om lägesrapporter under en pågående kris skall ges till tre olika instanser behövs ett enhetligt rapporteringssystem. Det är inte rimligt att tre olika rapporter skall ges.

Region Jönköpings län förutsätter även att finansieringsprincipen gäller.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Maria Frisk
Regionstyrelsens ordförande

Jane Ydman
Regiondirektör